

Doorzettingsmacht in passend onderwijs

Vastgesteld bestuur 8 juni 2017

Bij de totstandkoming van de Wet Passend Onderwijs is de nadruk gelegd op het dekkend aanbod aan onderwijsvoorzieningen waarin een samenwerkingsverband dient te voorzien en de zorgplicht voor scholen. De combinatie van het dekkend aanbod (voor elk kind heeft het samenwerkingsverband een passend aanbod – binnen of buiten het eigen samenwerkingsverband) met de zorgplicht (de school waar de leerling is aangemeld, draagt zorg voor een passende onderwijsplek) zou er voor moeten zorgen dat er in principe geen thuiszitters zijn. Op dit moment hebben meerdere samenwerkingsverbanden de doorzettingsmacht geregeld. Dit is mede afhankelijk van het gekozen bestuursmodel. Het samenwerkingsverband Helmond-Peelland PO heeft de doorzettingsmacht niet formeel geregeld of beschreven.

De inspectie heeft tijdens het onderzoek van februari 2016 aandacht gevraagd voor het regelen van de doorzettingsmacht op het niveau van het SWV. Ook is het een onderwerp dat tijdens de bestuursmonitor en tijdens de zelfevaluatie binnen de ALV als aandachtspunt naar voren is gekomen. Naar aanleiding van het onderzoek van de inspectie én de eigen monitor is bestuurlijk besloten om een optimaliseringsplan bij het ondersteuningsplan op te stellen. In het ondersteuningsplan wordt bij domein 1 "Een dekkend netwerk van ondersteuning" bij activiteit 4 vermeld: "Het samenwerkingsverband een rol geven in het organiseren van ad-hoc oplossingen bij een stagnerende casus." Middels deze korte notitie wordt het begrip doorzettingsmacht nader beschreven in relatie tot het vastgestelde optimaliseringsplan en in relatie met bestuurlijke uitgangspunten.

Bij de beschrijving van doorzettingsmacht is tevens kennisgenomen van het onderzoeksrapport van de Kinderombudsman over passend onderwijs en de daarbij verstrekte handreikingen. Deze sluiten aan bij de bestuurlijke uitgangspunten van ons SWV, Omdat ons SWV gaat voor maximale zorgplicht bij de school (en de besturen) heeft het SWV PO3008 tot nu toe afgezien van het organiseren van doorzettingsmacht.

Het SWV heeft er voor gekozen om de zorgplicht nadrukkelijker onder de aandacht te houden van de school(besturen) bij stagnerende casuïstiek (dreigende thuiszitters). Het SWV kan daarbij ondersteunend zijn door bijvoorbeeld mediation of een second opinion beschikbaar te stellen. Belangrijkste reden om de doorzettingsmacht niet afzonderlijk te regelen en bijvoorbeeld bij het SWV neer te leggen is om het initiatief om de zorgplicht te realiseren bij de school te houden. De indruk mag niet worden gewekt, dat de school, die zorgplichtig is, de zorgplicht kan verleggen naar het SWV, omdat daar toch de doorzettingsmacht ligt. Daarom wordt ervoor gekozen om de zorgplicht te laten bij het betreffende schoolbestuur en ondersteunend diensten aan te bieden, terwijl het SWV tegelijkertijd scherp let op het nakomen van de zorgplicht. Daarbij is ons inziens een doorzettingsmacht onnodig geworden, hetgeen ook past binnen het gehanteerde schoolmodel.

De Tweede Kamer stemde op 7 juli jl. 2016 over enkele moties waaronder een motie om 'doorzettingsmacht' te organiseren voor leerlingen die geen passend onderwijs ontvangen of zelfs (lange) periodes thuiszitten en geen onderwijs ontvangen. De staatssecretaris ontraadde de motie en wil een doorzettingsmacht vooralsnog niet via een wettelijke regeling afdwingen. Gemaakte afspraken met de VNG, met alle onderwijskoepels, en met vele anderen die hierbij betrokken zijn, geven hem het vertrouwen dat samenwerkingsverbanden dit zelf realiseren.

Met doorzettingsmacht wordt bedoeld het ingrijpen of nemen van besluiten bij impasses in besluitvormingsprocessen die gericht zijn op het realiseren van een onderwijsplek voor een leerling. Doorzettingsmacht kan op verschillende manieren worden ingevuld en kan bij verschillende personen of groep van personen zijn belegd. Kern is dat er sluitende afspraken zijn gemaakt om bij ingewikkelde casuïstiek uiteindelijk af te kunnen dwingen dat er een passende onderwijsplek beschikbaar is.

Zoals bekend spant het samenwerkingsverband zich samen met de schoolbesturen in om voor thuiszittende leerlingen een onderwijsplek te realiseren, die passend is. Dat beleid, dat gericht is op het hebben van geen enkele thuiszitter, is succesvol. Thuiszitters komen weinig voor en dan nog voor een korte periode.

Ondanks het succes van de eigen aanpak vragen de landelijke ontwikkelingen om gemaakte afspraken nadrukkelijker in de vorm te gieten van 'doorzettingsmacht'. Blijkt in een enkel geval dat het van belang is om een formele afspraak te hebben in dit kader op het niveau van het SWV. Zie ook het optimaliseringsplan.

Het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Helmond-Peelland PO (30.08) organiseert de doorzettingsmacht gericht op het sturen op solidariteit. Maximale zorgplicht verantwoordelijkheid bij betrokken schoolbesturen. Bij het constateren van een thuiszitter (een leerplichtige leerling die 16 uur of meer ongeoorloofd afwezig is in een periode van 4 weken) of het vermoeden van een potentiële thuiszitter wordt door het samenwerkingsverband contact opgenomen met het schoolbestuur van de betreffende school om samen een groot overleg te organiseren. Daaraan nemen tenminste deel de ouders, de school waar de leerling staat ingeschreven, de leerplichtambtenaar en het samenwerkingsverband. Maar ook betrokkenen vanuit de zorg; denk aan jeugdprofessionals (gemeentelijke jeugdzorgmedewerker), jeugdarts, jeugdzorg, jeugd-GGZ, onderwijsconsulent of andere betrokkenen. Doel van het overleg én enige mogelijke uitkomst van het overleg is een plan om de leerling op korte termijn hetzij weer op een school aan het onderwijsproces te laten deelnemen, dan wel een onderwijs-zorg-arrangement op te stellen dat tegemoet komt aan de onderwijs- en zorgbehoeften van de leerling. **Het samenwerkingsverband ziet er op toe dat het overleg niet eerder stopt dan nadat concrete afspraken zijn gemaakt, waarmee het thuiszitten wordt beëindigd.**

Bovenstaande wordt nader afgestemd met, de binnen het OOGO vastgestelde bestuurlijke opdracht, waarbij onder het onderdeel: Het verkennen van onderwijs-zorgarrangementen voor kinderen/gezinnen met een ondersteuningsvraag op het snijvlak onderwijs-jeugdzorg (ONZO).

De subopdracht is geformuleerd:

“Het scheppen van duidelijkheid over de verdeling van (financiële en inhoudelijke) verantwoordelijkheden tussen onderwijs en jeugdhulp (gemeenten), door het opstellen van de (10) belangrijkste vuistregels.”

Als input hiertoe wordt onder andere het bijgevoegde document gehanteerd dat in het kader van het thuiszitterspact is vastgesteld. Onderdeel van dit pact is doorzettingsmacht waarbij afspraken gemaakt worden tussen het bestuur van het SWV en de gemeentebesturen.

Februari 2017